

Omaisten vastaanotto Attendo Wellamossa

Tutkimus vastaanoton kokemuksista

LAB-ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK), Sosiaali- ja terveysala

2023

Anni Laaksonen

Tiivistelmä

Tekijä(t) Laaksonen, Anni	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 27 + 8	Valmistumisaika 2023
Työn nimi Omaisten vastaanotto Attendo Wellamossa Tutkimus vastaanoton kokemuksista		
Tutkinto Sosionomi (AMK) Sosiaali- ja terveysala		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää omaisten kokemuksia vastaanotosta heidän läheistensä muuttaessa Attendo Wellamoon. Tavoitteena oli vastaanoton kehittäminen. Yhteistyökumppanina toimi hoivakoti Attendo Wellamo.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin sähköistä ja paperista kyselylomaketta, jotka lähtivät yhdeksälle omaiselle. Kyselylomakkeessa oli 13 suljettua ja kaksi avointa kysymystä. Se luotiin Webropol-työkalulla. Molemmat kyselyt olivat anonyymeja, eli niihin vastattiin nimettömästi. Kyselyt lähtivät vastaajille hoivakodin johtajan välityksellä. Vastausaikaa oli kaksi viikkoa, mutta paperisella kyselyllä saapuneet vastaukset otettiin mukaan vastausajan jälkeen. Kerättyä aineistoa analysoitiin teemoittelemalla.</p> <p>Tulokset jaettiin neljään teemaan: Wellamoon saapuminen, hoivatapaaminen ja itsemääräämisoikeus, omaisyhteistyö ja vastaanotto kokonaisuudessaan. Tulosten mukaan vastaanotto oli suurimmalta osin positiivinen. Erityisesti muuttopäivä koettiin hyvänä. Kehityskohteina oli itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen ja sen toteutumisen varmistaminen, toimintamalleihin liittyvän tiedon kulku ja asukkaan kuunteleminen. Viriketoimintaa ja yhteistä aikaa hoitajien ja asukkaiden välille toivottiin enemmän.</p>		
Asiasanat vastaanoton kokemukset, asukkaiden omaiset, omaisyhteistyö, itsemääräämisoikeus, hoivakoti		

Abstract

Author(s) Laaksonen, Anni	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2023
	Number of Pages 27 + 8	
Title of Publication Relatives' reception at Attendo Wellamo A study of reception experiences		
Name of Degree Bachelor of social services (UAS)		
Name, title, and organization of the client		
Abstract <p>The purpose of this thesis was to find out about the relatives' experiences of the reception when their loved ones moved to Attendo Wellamo. The goal was to develop reception. The partner was nursing home Attendo Wellamo.</p> <p>This thesis was carried out as qualitative research. The data collection method used was an online and a paper survey, which went to nine relatives. The survey contained 13 closed and two open questions. The online survey was created using Webpropol-tool. Both surveys were anonymous, meaning they were answered without names. The surveys were sent to the responders through the director of the nursing home. The response time was two weeks, but responses received with a paper questionnaire were included after the response time. The collected material was analysed by theming.</p> <p>The results were divided into four themes: arrival in Wellamo, care meeting and self-determination, family cooperation, and reception as a whole. According to the results, the reception has been mostly perceived as positive. In particular, the move-in day was seen as good. The development targets were respect for self-determination, the flow of information related to operating models, and listening to residents. More activities and time spent together between nurses and residents were hoped for.</p>		
Keywords Experiences of reception, relatives of residents, cooperation with relatives, self-determination, nursing home		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Ikäihminen ja omainen	3
2.1	Ikääntynyt henkilö	3
2.2	Omainen.....	3
3	Attendo	4
3.1	Arvot ja periaatteet.....	4
3.2	Tervetuloa Attendo-kotiin - opas	5
4	Omaisyyhteistyö	6
4.1	Omaisyyhteistyön edellytykset.....	6
4.2	Omaisyyhteistyön vaikutukset	6
5	Itsemääräämisoikeus.....	8
5.1	Itsemääräämisoikeuden eettiset ongelmat.....	8
5.2	Itsemääräämisoikeuden varmistaminen.....	8
6	Toteutus	10
6.1	Laadullinen- eli kvalitatiivinen tutkimus	10
6.2	Kyselylomake	10
6.3	Analysimenetelmä.....	11
7	Tulokset.....	12
7.1	Taustatiedot.....	12
7.2	Wellamoon saapuminen	13
7.3	Hoivatapaaminen ja itsemääräämisoikeus.....	14
7.4	Omaisyyhteistyö	15
7.5	Vastaanotto kokonaisuudessaan	18
8	Yhteenveto ja pohdinta	19
8.1	Johtopäätökset	19
8.2	Eettisyys ja luotettavuus	22
8.3	Hyödynnettävyys ja jatkokehittämissuhteet	24
	Lähteet	25

Liitteet

Liite 1. Saatekirje verkkokyselyyn

Liite 2. Saatekirje postikyselyyn

Liite 3. Kyselylomake

Liite 4. Tietosuojailmoitus

1 Johdanto

Muutto hoivakotiin on usein hankala paikka asukkaalle, mutta myös heidän omaisilleen. Tämä muutos herättää monia eri tunteita, hyviä ja huonoja. Helpotusta saatetaan kokea siitä, että läheinen on turvallisessa ympäristössä hoivakodissa. Syyllisyyttä ja surua voidaan kokea, koska kotona asuminen ei ole enää mahdollista. Omaisen arki voi myös kuormittua läheisen muuttaessa hoivakotiin. Moni miettii, onko hänen läheisellään turvallinen olo ja onko heidän kohdallansa tehty kaikki mitä voidaan. (Muistiliitto 2020.) Uusien asukkaiden ja heidän omaistensa lämmin ja laadullinen vastaanotto luo luotettavuutta hoivakodin ja omaisten välille. Vastaanottoon tulee kiinnittää huomiota, jotta hoivakotiin asettuminen on kaikille mahdollisimman helppoa.

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi omaisten kokemukset hoivakoti Attendo Wellamon vastaanotosta, sillä muutosprosessi hoivakotiin muuttaessa on hankala siirtymävaihe. Klemola (2006, 34–35) käsittelee väitöskirjassaan siirtymävaihetta ja omaisten stressiä sen aikana. Siirtymävaiheen voi määritellä matkana kahden jakson välillä. Klemolan mukaan omaiset tekevät päätöksen läheisensä siirtymisestä hoivakotiin usein kriisissä. Kokemukset siirtymävaiheesta ovat aina yksilöllisiä ja ne voidaan kokea joko positiivisena tai negatiivisena.

Yhteistyökumppanina tässä opinnäytetyössä on Attendo Wellamo, sillä olen ollut kyseisessä hoivakodissa työsuhteessa kesästä 2023 asti. Opinnäytetyön aihetta aloin ideoimaan hoivakodin johtajan kanssa elokuussa 2023. Aihe valikoitui oman kiinnostuksen, mutta myös yksikön tarpeen perusteella. Omaisten kokemuksien selvittäminen vastaanotosta on hyödyksi yksikölle, sillä opinnäytetyön tulosten avulla Wellamo pystyy kehittämään vastaanottoa. Uskon, että vastaanoton laatu voi määrittää omaisen ja hoivakodin suhteen jopa pitkänkin ajanjakson välille.

Attendo Wellamo on Lahdessa sijaitseva ympärivuorokautista palveluasumista tarjoava hoivakoti ikäihmisille. Hoivakodissa on paikkoja yhteensä 60 kappaletta, jotka ovat jaettu neljään 15 huoneen ryhmäkotiin. Yksi ryhmäkoti on tällä hetkellä suljettu. (Attendo a.)

Jokaiselle asukkaalle laaditaan palvelu- ja hoitosuunnitelma, johon kirjataan asukkaan yksilölliset tarpeet ja toiveet. Tällä varmistetaan, että asukas voi jatkaa omanlaistaan elämää hoivakodissa. Kaikilla asukkailla on vuokrattu asunto, joka on varustettu hoivavuoteella, kattolampulla ja ikkunaverhoilla. Asuntoon kuuluu oma wc-pesutila. Asukas voi sisustaa asunnon itse ja tuoda hänelle tärkeitä tavaroita mukanaan. (Attendo a.)

Wellamossa arjessa on tärkeää, että se on asukkaille mielekästä ja omannäköistä. Asukkaille tarjotaan Wellamon keittiössä tehtyä kotiruokaa. Heillä on käytössään yhteiset oleskelu- ja ruokailutilat sekä saunaosasto. Lasitettu parveke varmistaa sen, että ulkoilu on

mahdollista huonollakin ilmalla. Kuntouttavaa toimintaa koordinoi yksikössä oma fysioterapeutti. Yhteisiä tapahtumia järjestetään asukkaiden toiveiden mukaan kuukausittain ja ryhmäkodeissa on omaa ohjelmaa asukkaiden toimintakyky huomioiden. (Attendo a.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää vastaanottoa Attendo Wellamossa. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää omaisten kokemuksia vastaanotosta. Tutkimuskysymys on: Miten omaiset ovat kokeneet vastaanoton Attendo Wellamossa?

2 Ikäihminen ja omainen

2.1 Ikääntynyt henkilö

Lainsäädännöllisesti Suomessa ikääntyneellä väestöllä tarkoitetaan vanhuuseläkkeeseen oikeutettua väestöä, eli yli 65-vuotiaita. Iäkkäällä henkilöllä puolestaan tarkoitetaan henkilöä, jonka psyykinen, kognitiivinen, sosiaalinen tai fyysinen toimintakyky on heikentynyt iän myötä. (980/2012.) Tämänhetkisen arvion mukaan Suomessa muistisairaita henkilöitä on yli 190 000, ja vuosittain noin 14 500 henkilöä sairastuu muistisairauteen. Ikääntyneistä, jotka ovat pitkäaikaishoidossa, noin kolme neljästä sairastaa muistisairautta. (THL 2022.)

Kotona asuminen voi olla oikea ratkaisu, jos se on turvallista ja tukiverkostoja on tarpeeksi. Useimmissa tilanteissa muu asumismuoto on kuitenkin parempi muistisairaalle, mutta myös häntä hoitavalle omaiselle tai läheiselle. Pitkäaikaishoitoon siirtyminen on yleisesti kuormittavaa, mutta erityisesti siinä vaiheessa, mitä pidemmälle sairaus on edennyt. (Duodecim 2022.)

Pitkäaikaishoitoon siirtyminen ja siihen kotiutuminen nähdään usein siirtymävaiheena. Entinen koti puretaan ja rakennetaan uudelleen hoivakotiin. Kotiutumista helpottavia tekijöitä on vapaus tehdä omia valintoja ja olla aktiivisesti mukana muuttoprosessissa. Pitkäaikaishoidon kotia tarkastellaan eri näkökulmin, muun muassa suhteessa toimintamahdollisuuksiin, ihmisympäristöön ja fyysiseen tilaan. (Väliaho 2013, 18–19.)

2.2 Omainen

Omainen tarkoittaa opinnäytetyön kontekstissa hoivakodissa asuvan asukkaan lähimmäistä, joka osallistuu asukkaan hoitoon ja elämään. Omainen voi olla esimerkiksi perheenjäsen, mutta sillä voidaan tarkoittaa myös asukkaan hyvää ystävää.

Asukkaan siirtyminen pitkäaikaishoitoon on suuri muutos omaiselle. Hoitovastuu siirtyy omaiselta hoitopaikalle, joka voi herättää surua, mutta se on normaali muutoksen tunne. Osa asukkaan hyvää hoitoa, on omaisen tuen tarpeiden huomioon ottaminen. (Duodecim 2022.) Omaiset kokevat usein myös epävarmuutta omasta roolistaan asukkaan elämässä hoivakotiin muuton jälkeen, sillä he ovat vähemmän mukana fyysisessä hoidossa ja päätöksenteossa (Hoek, Haastregt, Vries, Backhaus, Hamers & Verbeek 2021).

3 Attendo

3.1 Arvot ja periaatteet

Olemassaolomme tarkoitus on vahvistaa ihmistä, millä tarkoitamme, että kohtaamme jokaisen meillä asuvan ihmisen yksilöllisesti ja tuemme hänen mahdollisuuttaan elää omannäköistä, täyttä elämää. Työmme kivijalka ovat arvomme välittäminen, sitoutuminen ja osaaminen. (Attendo b.)

Attendolla työtä ohjaa asiakkaiden tarpeet ja toiveet. Omannäköinen elämä on jokaisen asukkaan oikeus ja henkilökunnan tehtävänä on asiakkaan tukeminen, vahvistaminen ja hoitaminen. Asiakas kohdataan tasavertaisesti, kunnioittavasti ja lämpimästi. Asukkaan itsemääräämisoikeus nähdään toiminnan perusteista tärkeimpänä. Nämä arvot on kirjattu Attendo Wellamon omavalvontasuunnitelmaan, joka takaa sen, että näitä arvoja kunnioitetaan ja työ ohjautuu niiden pohjalta. (Attendo 2023, 3.)

Päivittäisessä työssä toimintaperiaatteisiin kuuluu asukkaiden toiveiden kunnioittaminen, vuorovaikutuksen ja sosiaalisuuden ylläpitäminen, yhteiset tapahtumat ja ruokailut sekä osallistaminen. Yhteisiä tapahtumia voi olla esimerkiksi jumppatuokiot, sunnuntaisin jumalanpalveluksen katsominen, askartelu ja ulkoilu. Hoivakodin toimitilat ovat suunniteltu esteettömiksi. (Attendo a.)

Omaisten kohtaaminen empaattisesti ja myötäeläen kuuluu myös Attendon arvoihin. Attendo uskoo, että omaisten tulee pystyä luottamaan siihen, että asukkaat voivat hyvin ja ovat turvassa. Keinoja luottamuksellisen suhteen rakentamiseen on muun muassa toimintatavoista kertominen, selkeä perehdytysprosessi, nimetyt yhteishenkilöt sekä jatkuva ajantasainen viestintä. (Attendo b.)

Asukkaan kanssa tehdään palvelutarpeen arviointi hänen muutettuaan hoivakotiin. Asukkaalle nimetään myös omahoitaja, joka vastaa arvioinnin toteuttamisesta. Arviointi sisältää asukkaan psyykkisen-, sosiaalisen-, fyysisen- ja kognitiivisen hyvinvoinnin. Palvelutarpeen arvioinnin lähtökohtana on asukkaan voimavarat sekä niiden ylläpitäminen ja vahvistaminen. Asukkaan omainen, laillinen edustaja tai muu läheinen on mukana palvelutarpeen arvioinnissa, jos asukas ei ole kykeneväinen osallistumaan siihen ja vaikuttamaan hoidon ja palvelun suunnitteluun. (Attendo 2023, 6.)

Kuukauden kuluttua asukkaan muuttamisesta hoivakotiin, palvelun ja hoidon tarve kirjataan hoito- ja palvelusuunnitelmaan hoivatapaamisessa. Tässä tapaamisessa on mukana asukas itse ja hänen omaisensa tai laillinen edustaja. Omainen kutsutaan mukaan vähintään kerran vuodessa pidettävään hoitoneuvotteluun, jossa suunnitelmaa päivitetään. Wellamon

henkilökunta perehtyy myös suunnitelmiin, sillä ne toimivat työkaluna hoidon toteuttamisessa. (Attendo 2023, 7.)

3.2 Tervetuloa Attendo-kotiin - opas

Asukkaan muuttaessa Attendon hoivakotiin, hän ja hänen omaisensa saavat luettavakseen ”Tervetuloa Attendo-kotiin” oppaan. Oppaaseen on koottu paljon käytännön tietoa Attendon palveluista ja lupauksista. (Attendo c.)

Ensimmäisenä oppaassa kerrotaan Attendon eri hoivapalveluista, joihin kuuluu ympärivuorokautinen hoiva, lyhytaikainen hoiva ja vaativa ympärivuorokautinen hoiva. Ympärivuorokautisen hoivan asukkaat tarvitsevat tukea liikkumisessa, peseytymisessä, ruokailussa ja muissa arjen toiminnoissa. Heillä on myös tyypillisesti muistisairaus tai fyysisen toiminnan rajoitteita. Joissakin Attendo-kodeissa lyhytaikainen asuminen on mahdollista esimerkiksi toimenpiteestä toipumisen tai omaishoitajan loman vuoksi. Vaativa ympärivuorokautinen hoiva on puolestaan tarkoitettu asukkaille, joilla on vaikea toimintakyvyn alentuminen tai käytöshäiriö. (Attendo c.)

Oppaassa on avuksi myös muuttajan muistilista, jossa on selvästi kerrottu, mitä tulisi tehdä ennen muuttoa. Näihin kuuluu muun muassa vuokra- ja palvelusopimuksen laatiminen, joka tehdään yhdessä yksikö kanssa, muuttoilmoitus, mahdollisten Kelan tukien hakeminen, kotivakuutuksen tekeminen ja huoneen sisustus. (Attendo c.)

Muuton jälkeen asukas pääsee tutustumaan omahoitajaansa. Omahoitajan kanssa pääsee keskustelemaan toiveista ja mieltymyksistä ja hän varmistaa, että asukasta kuunnellaan. Omahoitaja järjestää kuukauden sisällä hoivatapaamisen, jossa laaditaan palvelu- ja hoitosuunnitelma. Omahoitaja viettää asukkaan kanssa yhteistä aikaa, asukkaalle mieleisellä tavalla ja hän toimii myös yhteyshenkilönä asukkaan omaisten ja läheisten kanssa. (Attendo c.)

Oppaassa kerrotaan myös lyhyesti lääkehoidosta, asuntojen siivouksesta, apuvälineistä ja vaatehuollosta. Hoitohenkilökunta huolehtii tarvittavien lääkkeiden hankinnasta, reseptien uusimisesta ja lääkkeiden antamisesta asukkaille. Henkilökunta huolehtii siivouksesta ja vaatehuollosta. (Attendo c.)

4 Omaisyyhteistyö

4.1 Omaisyyhteistyön edellytykset

Omaisyyhteistyö on luottamusta, kohtaamista, keskustelua ja vuorovaikutusta asukkaan omaisen ja hoitajien välillä. Se on sekä voimavara asukkaalle, omaiselle ja hoitajille, että myös osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämistä. (Kotiranta 2015.)

Ikääntyneen henkilön elämään liittyy monenlaisia muutoksia, kuten terveydentilan heikkenemistä ja vaikeita sairauksia. Kodin ulkopuoliseen hoitoympäristöön siirtyminen on koettu yhdeksi kuormittavimmista muutoksista. Nämä muutokset vaikuttavat myös ikääntyneen omaisiin. Näissä tilanteissa omaisille herää huolta ja turvattomuuden tunnetta, joka lisää omaisyyhteistyön merkitystä. Omaisilla herää paljon kysymyksiä, kun heidän läheisensä on muuttamassa hoivakotiin. Omaisyyhteistyön merkitys tulee jo heti alku vaiheessa esille. Yhteistyön jatkuminen ja omaisten tukeminen asukkaan kotoa muuttamisen jälkeen on tärkeää asukkaan hyvinvoinnin kannalta. (Kotiranta 2015, 6–8, 18.)

Esimerkiksi kirjallisen materiaalin antaminen omaiselle, jossa kerrotaan toimintatavoista, voi helpottaa omaisen kokemuksia läheisensä jättämisestä hoitopaikkaan. Hoitopaikan tulee myös kertoa omaiselle, miten omaisen voi halutessaan osallistua hoitoon sekä mistä hän saa neuvoja ja tukea, ja miten hän voi antaa palautetta. (Duodecim 2022.)

Toimivan omaisyyhteistyön edellytyksiä ovat muun muassa elämänhistorian tunteminen, ensikohtaaminen ja tiedonkulku. Paras tieto asukkaan elämänhistoriaan, tapoihin ja tottumuksiin tulee omaisilta. Omaisyyhteistyö on sen takia tärkeässä roolissa hoito- ja palvelusuunnitelman laatimisessa. Ensikohtaaminen vaikuttaa seuraaviin kohtaamisiin, sillä se jättää muistijäljen. Positiivinen ensikohtaaminen muodostuu aidosta kiinnostuksesta asiakasta ja omaista kohtaan, riittävästä ajasta ja läsnäolosta, kuuntelemisesta ja omaisten tunteiden ymmärtämisestä ja tiedostamisesta. (Kotiranta & Laakso 2011a.)

4.2 Omaisyyhteistyön vaikutukset

Omaisyyhteistyö vaikuttaa laajasti asukkaasta yhteiskuntaan. Asukkaan hyödyt ovat elämänlaadun ja hyvinvoinnin parantuminen, läheisyyden- ja turvallisuudentunne sekä kodin omaisuus. Omaisyyhteistyö hyötyvät myös turvallisuudentunteen lisääntymisestä, mutta myös heidän roolinsa selkenee ja tieto lisääntyy. Myös yhteistyö ja luottamus hoitohenkilökunnan kanssa vahvistuu. (Kotiranta & Laakso 2011b.)

Omaisyyhteistyö vaikuttaa myös työntekijään ja yksikköön. Työntekijöiden osaaminen vahvistuu, tunnetaakka vähenee ja työhyvinvointi lisääntyy. Yksikön osalta hoivan ja hoidon

laatu paranee, luottamus ja avoimuus lisääntyy sekä keskustelukulttuuri paranee. Omaisyhteistyö vaikuttaa myös yhteiskuntaan muun muassa vanhustyön laadun ja keskustelukulttuurin parantumisella sekä vanhustyön vetovoimaisuuden vahvistumisella. (Kotiranta & Laakso 2011b.)

5 Itsemääräämisoikeus

5.1 Itsemääräämisoikeuden eettiset ongelmat

Itsemääräämisoikeus tarkoittaa jokaisen henkilön oikeutta määrätä omaa elämäänsä ja oikeuttaan itseään koskevissa asioissa. Se on perusoikeus, joka merkitsee oikeutta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja yhdenvertaisuuteen. (THL 2023.) Suomen laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) määrää, että potilasta tulee hoitaa yhteisymmärryksessä itse potilaan kanssa. Jos potilas kieltäytyy hoidosta tai toimenpiteestä, häntä on hoidettava yhteisymmärryksessä muulla hyväksyttävällä lääketieteellisellä tavalla.

Teerin, Leino-Kilven ja Välimäen (2006, 117) mukaan yksi pitkäaikaishoidon eettinen ongelma liittyy itsemääräämisoikeuteen. Ongelmat johtuvat yleensä rutiineista ja ikääntymiseen liittyvistä tekijöistä, jotka rajoittavat yksilön autonomiaa. Heikentynyt toimintakyky, sairaudet ja kognitiiviset muutokset heikentävät myös itsemääräämisoikeutta, vaikka näin ei pitäisi olla. Pitkäaikaishoitoon muuttaminen voi jo itsessään tuottaa tunnetta itsemääräämisoikeuden vähentymisestä, varsinkin, jos asukas on vastustanut muuttoa. Muita tekijöitä, jotka vähentävät itsemääräämisoikeuden tunnetta on muun muassa se, miten asukas voi vaikuttaa omaan arkeensa, kuten ruokailuihin, henkilökohtaiseen hygieniaan ja liikkumisvapauteen. Itsemääräämisoikeutta voi rajoittaa myös pitkäaikaishoidon toimintamallit, joilla työntekijät rajaavat asukkaiden tapoja tai käyttäytymistä ja päättävät asioista asukkaan puolesta. Hoivakoti on asukkaan koti, jossa hänellä on oikeus tehdä omat valintansa, elää haluamallaan tavalla ja päättää omista asioistaan itse.

5.2 Itsemääräämisoikeuden varmistaminen

Itsemääräämisoikeuden edistämistä ja vahvistamista voidaan tukea useilla eri tavoilla. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvluista (980/2012) määrää, että toimintayksiköiden johtajien tulee huolehtia omavalvonnan toteutumisesta palvelun turvallisuuden, asianmukaisuuden ja laadun varmistamiseksi. Omavalvontaa varten tulee laatia omavalvontasuunnitelma.

Omavalvontasuunnitelma on olennainen tapa edistää ikääntyneen itsemääräämisoikeutta, sillä siihen tulee kirjata, miten toimintayksikkö konkreettisesti varmistaa itsemääräämisoikeuden toteutumisen ja toimintatavat itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta. Itsemääräämisoikeuden toteutumista vahvistaa myös tilaratkaisut, välineet ja kalusteet. (Valvira).

Hoidon ja huolenpidossa asukkaan mielipiteet sekä toiveet tulee huomioida hoitotilannetta toteuttaessa. Attendolla hoitotilanteet katsotaan asukkaan vireyden ja voimavarojen mukaan. Tämä auttaa itsemääräämisoikeuden kunnioittamista ja varmistamista. (Attendo

2023, 3.) Asukkaan tahto pitää selvittää omaisilta tai lailliselta edustajalta tilanteissa, jossa asukkaan mielipidettä ei muuten saada selville (Valvira). Omaisten rooli korostuu, sillä he voivat toimia asukkaan puolestapuhujana (Teeri ym. 2006, 117).

6 Toteutus

6.1 Laadullinen- eli kvalitatiivinen tutkimus

Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Kvalitatiivinen tutkimus on menetelmäsuuntaus, jossa tarkoituksena on ymmärtää aiheen ominaisuuksia, laadua ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti (JYU 2021.) Tyypillistä on tarkastella ilmiötä tutkimuksen kohteena olevien näkökulmasta. Tämä lähestymistapa soveltuu opinnäytetyön aiheeseen, sillä tarkoituksena on selvittää kokemuksia hoivakodin vastaanotosta omaisten näkökulmasta. Laadulliselle tutkimukselle tyypillistä on myös rikkaan ja yksityiskohtaisen tiedon tuottaminen (Juuti & Puusa 2020).

Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeä käyttää harkinnanvaraista otantaa, sillä tässä lähestymistavassa on usein varsin pieni määrä tapauksia, joita pyritään analysoimaan mahdollisimman perusteellisesti. Harkinnanvaraisessa otannassa tutkijan tulee pystyä rakentamaan vahva teoreettinen perusta, joka ohjaa aineiston hankintaa. (Eskola & Suoranta 1998.) Opinnäytetyön otantaan on valittu omaisia, joiden läheinen on muuttanut hoivakotiin noin kuuden kuukauden sisällä. Wellamon johtajan kanssa mietittiin tämän ajan olevan sopiva takaraja, jotta omaisten kokemukset olisivat vielä tuoreessa muistissa. Yhteensä omaisia valikoitui yhdeksän kappaletta.

6.2 Kyselylomake

Opinnäytetyön aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui kyselylomake. Tämä menetelmä valittiin, sillä kyselyihin on useimmiten helpompi saada vastauksia ja vastaukset tulevat suoraan sähköiseen muotoon (Huttunen 2020). Kyselylomakkeen käyttö myös parantaa anonyymisyyttä, sillä vastausten perusteella ei voi tietää, kuka kohderyhmäläinen on vastannut kyselyyn. Kysely luotiin Webropol-työkalulla.

Kyselylomakkeen kysymykset vastaanoton kokemuksista pohjautuivat suurimmalta osalta Tervetuloa Attendolle-oppaaseen ja Wellamon omavalvontasuunnitelmaan. Kyselylomake jaettiin kahteen aihealueeseen: muuttoprosessi ja taloon asettautuminen omaisen näkökulmasta. Muuttoprosessi-osiossa kyseltiin muuttokokemuksesta ja siihen tuen saannista. Toisessa osiossa oli kysymyksiä taloon asettautumisen kokemuksista. Molemmissa osioissa oli mahdollisuus vastata suljettuihin ja avoimiin kysymyksiin. (Liite 3.)

Kyselylomakkeessa oli 13 väittämää, joihin vastattiin valmiiksi asetetuilla vastausvaihtoehdoilla: 1 = samaa mieltä, 2 = eri mieltä, 3 = en samaa enkä eri mieltä. Väittämien lisäksi lomakkeessa oli kaksi avointa kysymystä. Yhteensä kysymyksiä oli 16. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin suostumusta kyselyyn osallistumisesta. Tämä tapa valittiin väittämiin

ja kysymyksiin sen takia, että suljettujen kysymysten avulla saa helposti tilastollisia tuloksia. Suljetuilla kysymyksillä saa myös mitattavissa olevaa tietoa. Vastaajalla on myös mahdollisuus vastata avoimiin kysymyksiin, jos heillä on jotain erityistä mitä haluavat sanoa vastaanotosta. Avointen kysymysten avulla saa yksilöllistä ja yksityiskohtaista tietoa omaisilta. Esimerkiksi, jos vastaajilta kysyy, saivatko he tarpeeksi tukea yksiköltä muutosprosessissa ja suurin osa vastaa myöntävästi, on heti saatu määrällistä tietoa vastaanoton kokemuk-
sista. Avoin kysymys antaa vastaajalle mahdollisuuden kertoa tarkemmin, mitä hän koki hyvänä tai mitä yksikkö olisi voinut tehdä toisin.

Kysely lähti Wellamon johtajan välityksellä sähköisessä muodossa viidelle omaiselle ja pa-
perisena kirjeenä neljälle. Vastausaikaa oli kaksi viikkoa. Puolessa välissä vastausaikaa omaisille meni muistutusviesti. Paperisena saadut vastaukset otettiin huomioon myös vas-
tausajan jälkeen.

6.3 Analyysimenetelmä

Analyysimenetelmä tarkoittaa konkreettista tapaa, miten aineistoa käsitellään, eli analysoi-
daan (Günter, Hasanen & Juhila). Laadullisen tutkimuksen aineiston analyysia voidaan
tehdä erilaisilla menetelmillä ja sen tarkoitus on luoda kokonaisuus, jonka avulla pystytään
tuottamaan perusteltu tulkinta sekä tehdä johtopäätöksiä tutkittavasta aiheesta (Juuti &
Puusa 2020). Eskolan ja Suorannan (1998) mukaan laadullisen aineiston rikkaus on analy-
sointitapojen runsaus.

Opinnäytetyössä analyysimenetelmänä käytetään teemoittelua. Teemoittelu nähdään suo-
sittelavana analysointitapana, sillä sen avulla pystytään nostamaan esille erilaisia tuloksia
ja teemoja. Yleistä tässä analyysimenetelmässä on, että teemat syntyvät analyysin tulok-
sena, eikä niitä ole valmiiksi mietitty. Tutkimuksessa teemat syntyvät, kun aineistossa on
toistuvia asioita. (Eskola & Suoranta 1998.)

Teemoittelussa aineistosta kerätään eri teemojen alle kohdat, jotka sopivat mihinkin tee-
maan (Saaranen-Kauppiainen & Puusniekka 2006, 106). Teemoiksi syntyi Wellamoon saa-
puminen, hoivatapaaminen ja itsemääräämisoikeus, omaisyhteistyö ja vastaanotto koko-
naisuudessaan.

7 Tulokset

7.1 Taustatiedot

Kysely vastaanoton kokemuksista lähti yhteensä yhdeksälle omaiselle. Sähköinen kysely meni viidelle ja paperinen kysely neljälle. Kyselyt lähtivät omaisille hoivakodin johtajan kautta ja vastaukset olivat anonyymejä. Vastausaikaa oli kaksi viikkoa. Vastauksia tuli yhteensä viisi, sähköiseen kyselyyn kolme vastausta ja paperiseen kaksi. Kyselylomake oli jaettu kahteen eri osioon: muuttoprosessi ja taloon asettautuminen (liite 3).

Kyselylomakkeen mukana omaisille meni saatekirje, jossa kerrottiin opinnäytetyöstä ja sen tarkoituksesta. Siinä myös kerrottiin, miksi vastaaja valittiin tutkimukseen mukaan, osallistumisen vapaaehtoisuudesta ja keskeyttämisestä sekä tulosten esittelystä Wellamon yhteisessä tapaamisessa huhtikuussa 2024. (Liite 1 ja 2.)

Vastausten perusteella syntyi neljä eri teemaa, joiden tulokset esitellään tässä luvussa. Teemoiksi syntyi Wellamoon saapuminen, hoivatapaaminen ja itsemääräämisoikeus, omaisyhteistyö ja vastaanotto kokonaisuudessaan. Tuloksia havainnollistetaan diagrammeilla.

Molempien sähköisen ja paperisen kyselyiden alussa vastaajilta kysyttiin suostumusta tutkimukseen osallistumisesta (kuvio 1). Kyselylomakkeen alussa mainittiin vastaajille, että osallistumisen saa keskeyttää missä tahansa vaiheessa.

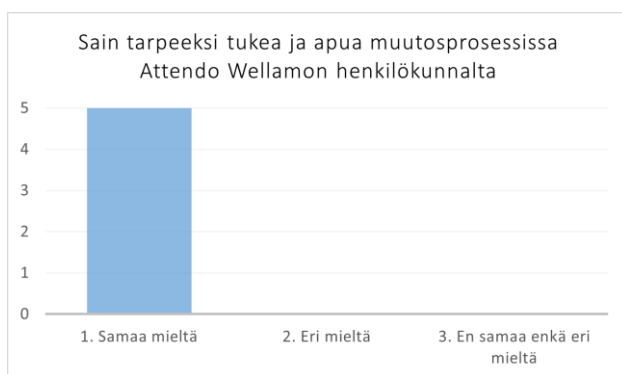
Kuvio 1. Suostun osallistumaan tutkimukseen

7.2 Wellamoon saapuminen

Wellamoon saapuminen on ensimmäinen teema, joka syntyi vastausten perusteella. Tähän teemaan kuuluu kyselylomakkeen kohdat 2, 3, 4, 6 ja avoin kysymys 5.

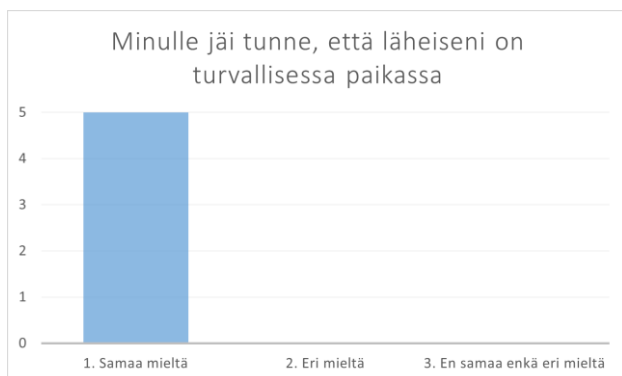
Kaikki vastaajat kokivat, että he saivat tarpeeksi apua ja tukea Wellamon henkilökunnalta muutosprosessissa (kuvio 2). Vastaajat kokivat myös, että heidät ja heidän läheisensä otettiin lämpimästi vastaan (kuvio 3). Kaikille jäi myös tunne siitä, että heidän läheisensä ovat turvallisessa paikassa (kuvio 4). Ensivaikutelma oli myös positiivinen (kuvio 5).

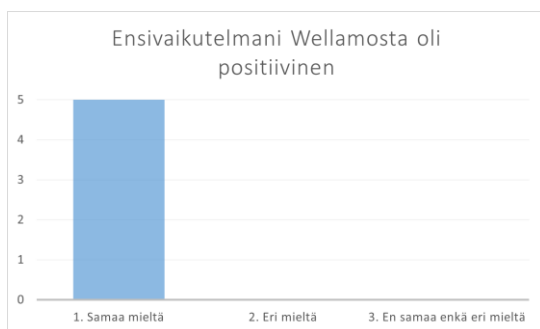
Kuvio 2. Tuki ja apu muutosprosessissa

Kuvio 3. Lämmin vastaanotto

Kuvio 4. Turvallinen paikka

Kuvio 5. Ensivaikutelma Wellamosta

Kyselylomakkeessa oli avoin kysymys, johon sai halutessaan kirjoittaa avointa palautetta muuttopäivästä. Kysymykseen oli laitettu johdattelevia kysymyksiä: jäikö mieleesi jotain erityistä, hyvää tai huonoa? Olisiko henkilökunta voinut tehdä jotain eri tavalla?

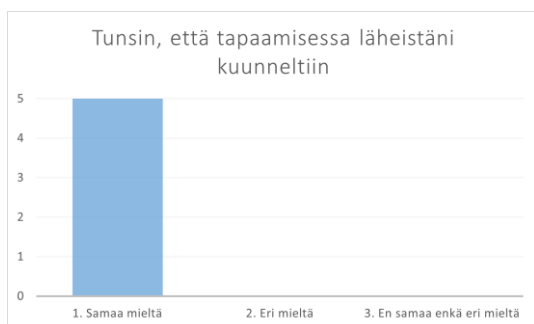
Jätettiin aika nopeasti asukkaan kanssa kaksin. Ehkä olisi voinut kertoa talon tavoista enemmän saman tien. Tosin onhan sekin hyvä, että voi omaisen kanssa hengähtää hetken ja ihmetellä uutta kotia.

Vastaanotto henkilökunnan taholta oli lämmin ja huolehtiva sekä tuli tunne, että äidistäni tullaan pitämään huolta.

Positiivista: Johtaja kävi tervehtimässä muuttopäivänä!

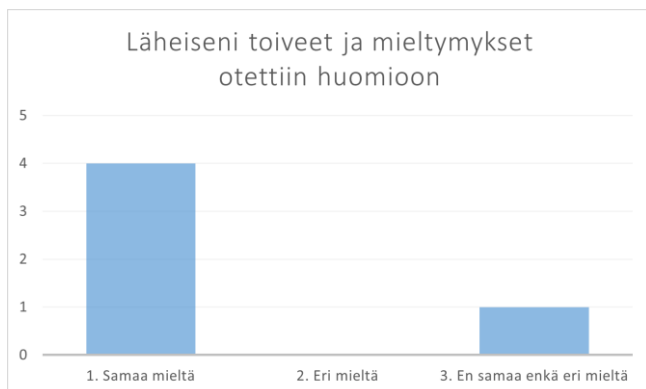
7.3 Hoivatapaaminen ja itsemääräämisoikeus

Toinen teema on hoivatapaaminen ja itsemääräämisoikeus. Tähän liittyy kyselylomakkeen kohdat 8, 9 ja 10. Hoivatapaaminen pidetään kuukauden kuluttua asukkaan muuttamisesta hoivakotiin. Mukana siinä on asukas, hänen omahoitajansa sekä omainen tai laillinen edustaja. Tapaamisessa laaditaan palvelu- ja hoitosuunnitelma ja siihen kirjataan myös asukkaan toiveita. (Attendo 2023, 6.) Hoivatapaamisessa kaikki vastaajat kokivat, että heidän läheistään kuunneltiin (kuvio 6).

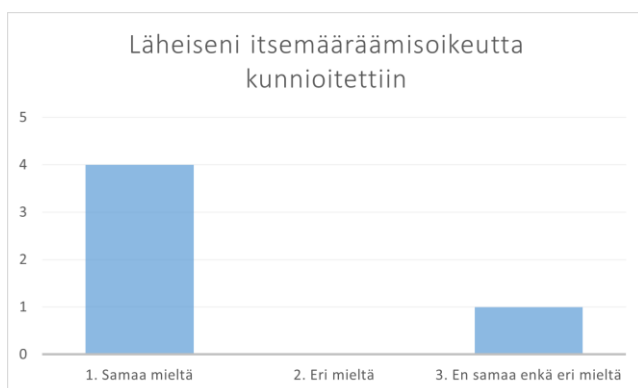
Kuvio 6. Tunsin, että tapaamisessa läheistäni kuunneltiin

Suurimman osan mielestä läheisen toiveet ja mieltymykset otettiin huomioon, mutta yksi vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä (kuvio 7).

Kuvio 7. Läheisen toiveet ja mieltymykset

Yksi tärkein Attendon perusteista on itsemääräämisoikeus (Attendo c). Useampi vastaaja oli sitä mieltä, että läheisten itsemääräämisoikeutta kunnioitettiin. Yksi vastaajista koki, että ei ole samaa eikä eri mieltä väittämän kanssa (kuvio 8).

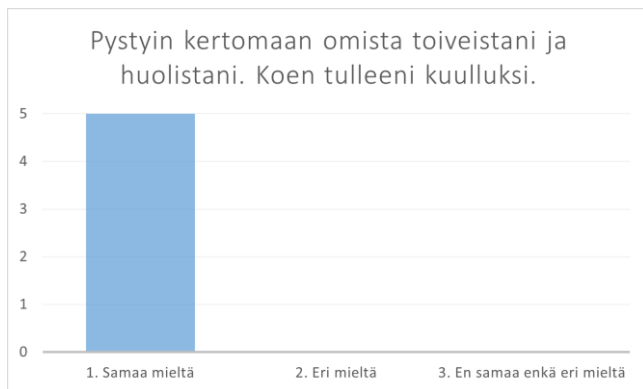

Kuvio 8. Itsemääräämisoikeus

7.4 Omaisyhteistyö

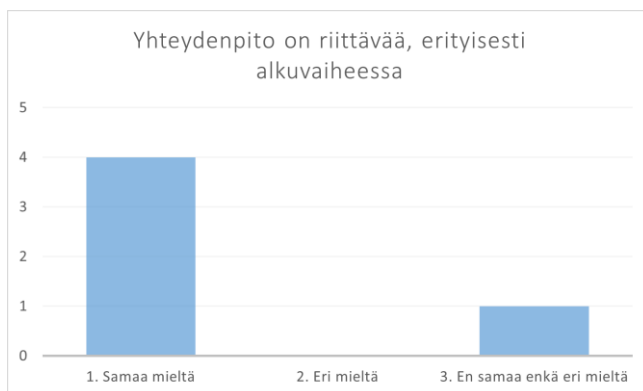
Kolmanneksi teemaksi syntyi omaisyhteistyö. Omaisyhteistyö on omaisten ja hoitajien välistä vuorovaikutusta, kohtaamista ja luottamusta. Omaisyhteistyö toimii voimavarana sekä asukkaille, omaisille, että hoitajille. On tärkeää, että omaisten toiveet ja huolet otetaan huomioon. (Kotiranta 2015, 6–8.) Tähän teemaan kuuluu kyselylomakkeen kohdat 7, 11, 12, 13, 14 ja yksi avoimen kysymyksen vastaus.

Kaikki vastaajat kokivat pystyneensä kertomaan omista huolistaan ja toiveistaan (kuvio 9). He kokivat tulleen kuulluksi (kuvio 9).

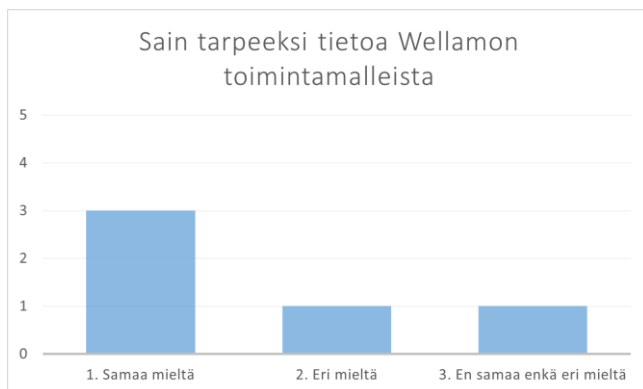
Kuvio 9. Omaisten toiveet ja huolet

Hyvä yhteydenpito luo luottamusta omaisten ja henkilökunnan välille (Attendo b). Se myös lisää omaisen turvallisuuden tunnetta (Kotiranta & Laakso 2011a). Kyselylomakkeessa kysyttiin, onko yhteydenpito ollut riittävää. Neljä vastaajaa oli sieltä mieltä, että se on ollut riittävää, mutta yksi vastaaja ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä (Kuvio 10).

Kuvio 10. Yhteydenpito

Yksi Attendon keino luottamuksellisen suhteen luomiseen on toimintamalleista kertominen (Attendo b). Kyselylomakkeessa kysyttiin, saivatko omaiset tarpeeksi tietoa Wellamon toimintamalleista. Kolme vastaajaa oli väittämän kanssa samaa mieltä, yksi oli eri mieltä ja yksi ei ollut samaa eikä eri mieltä (Kuvio 11).

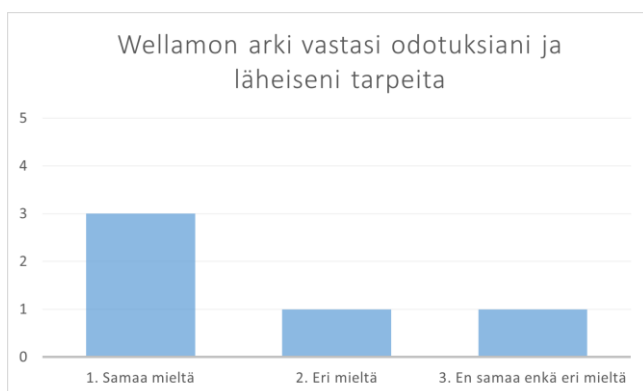

Kuvio 11. Toimintamallit

Toisessa avoimessa kysymyksessä vastaajien oli mahdollista antaa avointa palautetta vastaanotosta. Tässäkin kohdassa oli johdattelevia kysymyksiä, koetko tulleesi vastaanotetuiksi kunnioittavasti, mitä Wellamo voisi jatkossa tehdä toisin. Yksi vastaajista vastasi näin:

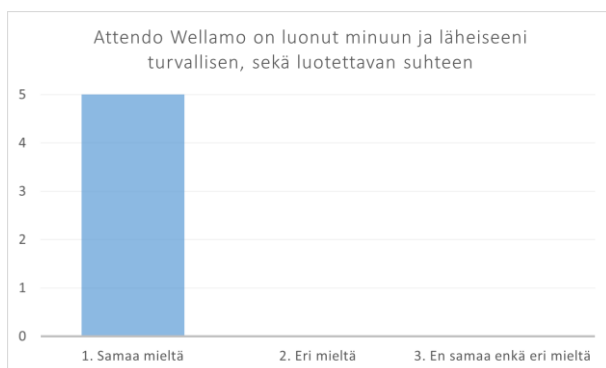
Asukas haluaa mennä tarpeilleen vessaan, mutta ilmeisesti käytäntö on vaipat, sen tähden asukas haluaa koko ajan riisua vaipat...

Arjen mielekkyys ja omannäköisyys on tärkeää asukkaan hyvinvoinnille. Se voi myös vaikuttaa omaisten luottamukseen hoivakotia kohtaan. Suurin osa vastaajista koki, että Wellamon arki on vastannut heidän odotuksiaan ja läheisensä tarpeita. Yksi vastaajista oli eri mieltä ja yksi ei ollut samaa eikä eri mieltä. (Kuvio 12.)

Kuvio 12. Arki ja läheisen tarpeet

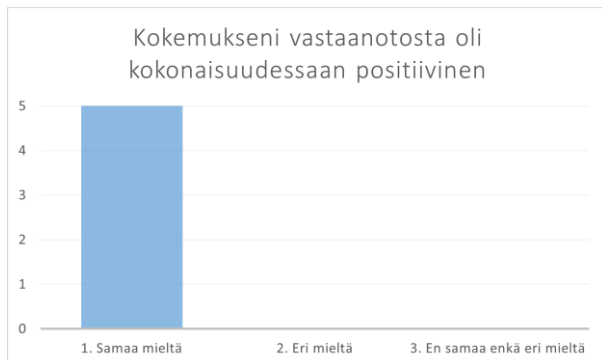
Omaisten luottamus siihen, että heidän läheisensä voivat hyvin ja ovat turvassa, on yksi Attendon arvoista. Attendo rakentaa luottamuksellista suhdetta asukkaisiin ja omaisiin useilla eri tavoilla, kuten selkeällä perehdytysprosessilla, jatkuvalla ajantasaisella viestinnällä ja nimetyillä yhteyshenkilöillä. (Attendo b.) Kaikki kyselyyn vastanneet kokivat, että Wellamo on luonut heihin ja läheisiinsä turvallisen ja luotettavan suhteen (kuvio 13).

Kuvio 13. Turvallinen ja luotettava suhde

7.5 Vastaanotto kokonaisuudessaan

Viimeisessä teemassa käsitellään vastaanottoa kokonaisuudessaan. Tähän kohtaan kuuluu kyselylomakkeen kysymykset 15 ja 16. Vastaanotto koettiin kokonaisuudeltaan positiivisena (kuvio 14).

Kuvio 14. Positiivinen vastaanotto

Viimeiseen avoimeen kysymykseen, jossa vastaajat saivat antaa vapaata palautetta koko vastaanotosta, oli vastattu näin:

Odotukseni ovat toteutuneet, vastaanotto on ollut kaikin puolin hyvä ja äiti pääsi mukavaan hoivakotiin, jossa hän saa hoidon ja on mahdollisuus osallistua erilaisiin toimintoihin.

Muistisairaalle tulisi järjestää enemmän virikkeellistä toimintaa. Olisi hyvä jos hoitajilla olisi aikaa keskustella hoidettavien kanssa ja että hoitajilla olisi tietoa hoidettavien taustasta ja historiasta keskustelujen pohjaksi.

8 Yhteenveto ja pohdinta

8.1 Johtopäätökset

Läheisen muuttaminen hoivakotiin herättää useita eri tunteita omaisissa. Osa voi tuntea helpotusta, toiset surua ja syyllisyyttä. Surun ja syyllisyyden tunnetta luo esimerkiksi se, että läheinen ei enää pysty asumaan omassa turvallisessa ja tutussa kodissaan. Monet myös miettivät läheisen turvallisuuden tunnetta uudessa kodissa. Tieto siitä, että läheinen on turvallisessa paikassa, tuottaa omaiselle helpotusta. (Muistiliitto 2020.) Vastaanoton tärkeys tulee tässä esille.

Wellamoon saapuminen

Omaisten mielestä muuttopäivä Attendo Wellamoon on ollut positiivinen. He kokivat tulleensa otetuksi vastaan lämpimästi, ja ensivaikutelma hoivakodista koettiin positiiviseksi. Omaisille jäi muuttopäivästä tunne, että heidän läheisensä ovat turvallisessa paikassa, joka on erittäin tärkeää muutosprosessissa. Klemolan (2006, 34–35) mukaan omaiset päättävät läheisensä muutosta hoivakotiin yleensä kriisissä, jolloin koettu turvallisuuden tunne korostuu vastaanotossa.

Omaiset kokivat myös saaneensa tukea ja apua Wellamon henkilökunnalta. Lämmin vastaanotto ja turvallinen paikka nousivat esille myös avoimessa palautteessa. Yksi omainen kirjoitti, että hänelle tuli muuttopäivästä tunne, että hänen läheisestään tullaan pitämään huolta. Yksi omainen myös piti hyvänä sitä, että Wellamon johtaja tuli tervehtimään muuttopäivänä. Avoimessa kysymyksessä oli johdatteleva kysymys siitä, olisiko henkilökunta voinut tehdä jotain toisin. Tähän oli vastattu, että omainen ja läheinen jätettiin nopeasti kaksin ja omainen toivoi, että talon tavoista olisi kerrottu enemmän saman tien. Vastaukseen oli mainittu myös, että toisaalta kaksin jättäminen oli hyvä, sillä se antoi hengähdystauon. Henkilökunta voi tulevaisuudessa kysyä asukkaalta ja omaiselta, haluaisivatko he olla hetken kaksin vai puhua enemmän toimintamalleista heti.

Hoivatapaaminen ja itsemääräämisoikeus

Attendolla jokaiselle asukkaalle luodaan henkilökohtainen hoito- ja palvelusuunnitelma, johon kirjataan muun muassa asukkaan toiveet ja mieltymykset. Suunnitelma laaditaan yhdessä asukkaan, hänen omahoitajansa ja omaisen tai laillisen edustajan kanssa hoivatapaamisessa, joka järjestetään kuukauden sisällä asukkaan muutosta hoivakotiin. Sen avulla myös varmistetaan asukkaan itsemääräämisoikeutta. (Attendo 2023, 6–7.) Tulosten mukaan kaikki omaiset kokivat, että heidän läheistään kuunneltiin hoivatapaamisessa. Neljä heistä kokivat, että läheisten toiveet ja mieltymykset otettiin huomioon. Yksi omainen

ei kuitenkaan ollut samaa eikä eri mieltä väittämän kanssa. Samoin väitteessä, jossa kysyttiin, kunnioitettiinko läheisen itsemääräämisoikeutta, yhden vastauksen mukaan ei ollut samaa eikä eri mieltä. Muut vastaajat kokivat läheisen itsemääräämisoikeuden tulleen kunnioitetuksi. Tulosten perusteella yksikön tulee jatkossa kiinnittää huomiota, että jokaisen asukkaan itsemääräämisoikeus toteutuu. Työntekijöiden tulee olla ajan tasalla asukkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmista, jotta itsemääräämisoikeutta pystytään kunnioittamaan.

Omaisyyhteistyö

Toimiva omaisyyhteistyö on perusta luottamukselliseen ja turvalliseen vuorovaikutussuhteeseen. Omaisyyhteistyö toimii voimavarana asukkaan, omaisten ja hoitajien välillä. Omaisilta saa usein parasta tietoa asukkaan tavoista, tottumuksista ja elämänhistoriasta, joka parantaa hoidon laatua. Omaisyyhteistyöstä hyötyy myös omaiset, sillä toimiva tiedonkulku lisää tietoa ja luottamusta heidän ja henkilökunnan välille. (Kotiranta & Laakso 2011b.)

Tulosten mukaan kaikki kyselyyn vastanneet omaiset kokivat, että he pystyivät kertomaan huolistaan ja toiveistaan, ja he kokivat tulleen kuulluksi. Omaisilla on usein läheisen muuttaessa kodin ulkopuoliseen hoitoon paljon huolia ja turvattomuuden tunnetta, jolloin toimivan omaisyyhteistyön merkitys korostuu (Kotiranta 2015, 6–8).

Neljän vastaajan mukaan yhteydenpito on ollut riittävää, varsinkin alkuvaiheessa läheisen muutettua hoivakotiin. Yksi vastaaja ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä. Yksi luottamuksen rakentamisen keino Attendolla on jatkuva ajantasainen viestinsä (Attendo c). Yhteydenpito on siis pääosin toteutunut.

Toimintatavoista kertominen omaisille on yksi tapa helpottaa omaisen kokemuksia läheisen jättämisestä hoitopaikkaan (Duodecim 2022). Attendo Wellamon toimintaperiaatteita on lueteltu omavalvontasuunnitelmassa ja yksi niistä on muun muassa asukkaiden toiveiden kunnioittaminen (Attendo 2023, 3). Tulosten vastaukset olivat eriäviä. Kolme kyselyn vastaajaa oli samaa mieltä väitteen ”sain tarpeeksi tietoa Wellamon toimintamalleista” kanssa, Yksi vastaaja oli eri mieltä ja yksi ei ollut väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä. Avoimeen kysymykseen oli tullut vastaus:

Asukas haluaa mennä tarpeilleen vessaan, mutta ilmeisesti käytäntö on vaipat, sen tähden asukas haluaa koko ajan riisua vaipat...

Vastauksen perusteella omaisen ei ole saanut tarpeeksi tietoa toimintamalleista, kun kyseessä on vaippojen käyttäminen. Hoitohenkilökunnan tulee tulevaisuudessa pitää huolta siitä, että toimintatavoista kerrotaan selkeämmin. Tämän vastauksen perusteella ei voi päätellä, millainen toimintakyky asukkaalla on, joten on vaikea sanoa, miksi tämän asukkaan

kohdalla vaipat ovat käytäntönä. Vastauksessa esille tulevassa tilanteessa ei myöskään ole kunnioitettu asukkaan itsemääräämisoikeutta.

Wellamon arki on pääosin vastannut omaisten odotuksia ja heidän läheistensä tarpeita. Kolme vastaajaa oli tätä mieltä, mutta yksi oli eri mieltä ja toinen ei ollut samaa eikä eri mieltä. Avoimeen vastaukseen oli kirjoitettu, että asukkaille tulisi järjestää enemmän virikkeellistä toimintaa. Pitkäaikaishoidossa kotia tarkastellaan usein ihmisympäristön, fyysisen tilan ja toimintamahdollisuuksien näkökulmista (Väliaho 2013, 18–19). Wellamossa arjesta pyritään tekemään mielekästä ja jokaiselle asukkaalle omannäköistä. Keinoja tähän on muun muassa yhteiset tapahtumat sekä ryhmäkotikohtainen ohjelma, jossa asukkaiden toimintakyky otetaan huomioon. (Attendo 2023, 3.) Jatkossa hoitohenkilökunta voi jutella arjen toiminnoista enemmän omaisen ja asukkaan kanssa muuton yhteydessä ja hoivatapaamisessa, jotta jokaisen asukkaan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon arkea suunnitellessa.

Attendon 10 eettisessä ohjeessa, joiden tarkoitus on ohjata työntekijöiden työtä, yhdeksi periaatteeksi on mainittu läheisten kohtaaminen myötäeläen, empaattisesti ja heitä tukien. Ohjeessa kehoitetaan huomioimaan, että työntekijät ovat vastuussa heille tärkeästi ihmisestä ja hänen hyvinvoinnistaan. (Attendo b.) Attendo Wellamo on onnistunut turvallisen ja luotettavan suhteen luomisessa asukkaisiin ja heidän omaisiinsa. Kaikki vastaajat olivat tätä mieltä.

Vastaanotto kokonaisuudessaan

Kyselylomakkeen toiseksi viimeisessä kohdassa väitteenä oli, että kokemus vastaanotosta oli kokonaisuudessaan positiivinen. Kaikki vastaajat olivat samaa mieltä väitteen kanssa. Avoimeen kysymykseen, johon vastaajat saivat halutessaan antaa vapaata palautetta, yhden vastaajan mukaan hänen odotuksensa olivat toteutuneet, vastaanotto oli kaikin puolin hyvä ja hänen läheisensä pääsi hoivakotiin, jossa hän saa hoidon, sekä hänellä on mahdollisuuksia osallistua erilaisiin toimintoihin. Toinen omaisen kokisi hyvänä, jos hoitajilla olisi enemmän aikaa keskustella asukkaiden kanssa. Wellamossa on lähikuukausina otettu käyttöön väliuoro, jonka tarkoituksena on antaa asukkaille enemmän viriketoimintaa ja kaksin keskeisiä hetkiä asukkaiden kanssa (Attendo d).

Avoimessa palautteessa mainittiin myös, että olisi hyvä, että hoitajilla olisi tietoa hoidettavien historiasta ja taustasta. Kaikkien asukkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmiin perehdytään, sillä ne ovat kokonaisvaltaisen hoidon toteuttamisen tärkein työväline (Attendo 2023, 7). Jatkossa yksikön on hyvä varmistaa, että vanhat ja uudet työntekijät lukevat hoito- ja palvelusuunnitelmat läpi tietyn väliajoin, jotta asukkaiden taustoista, toiveista ja mieltymyksistä ollaan ajan tasalla.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää vastaanottoa Attendo Wellamossa. Tulosten pohjalta löytyi jonkin verran kehityskohteita. Asukkaan toiveet ja mieltymykset oli pääosin otettu huomioon omaisten mielestä, mutta jatkossa henkilökunta voisi varmistaa, että asukas tulee paremmin kuulluksi. Huomiota tulisi kiinnittää myös itsemääräämisoikeuden kunnioittamiseen ja varmistaa, että sitä toteutetaan. Toimintamalleihin liittyvässä väitteessä oli eniten eriäviä vastauksia. Toimintamalleihin liittyvän tiedon välitykseen tulee kiinnittää enemmän huomiota ja tehdä ne paremmin selväksi omaisille ja selittää, miksi mitenkään toimitaan missäkin tilanteessa. Omaisten kanssa olisi myös hyvä keskustella olisiko jokin toinen tapa parempi kaikille osapuolille. Arjen viriketoimintaan voisi kehittää entisestään. Hoitajille ja asukkaille tulisi mahdollistaa enemmän kahdenkeskeistä aikaa. Välivuoron käyttöön ottaminen on yksi keino, jolla Wellamo on jo tähän puuttunut.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli omaisten kokemusten selvittäminen vastaanotosta. Kysely oli lähetetty yhdeksälle omaiselle ja vastauksia tuli viisi. Omaisten kokemuksia saatiin selvitettyä ja vaikka vastauksia olikin vähän, saatiin niiden pohjalta arvokasta tietoa vastaanoton tämänhetkisestä tilanteesta.

Tutkimuskysymyksenä oli: Miten omaiset ovat kokeneet vastaanoton Attendo Wellamossa? Tulosten ja johtopäätöksien perusteella, suurin osa omaisista on kokenut vastaanoton hyvänä. Wellamo on luonut hyvän suhteen omaisiin ja vastaanottoon on oltu tyytyväisiä.

8.2 Eettisyys ja luotettavuus

Eettisyys

Tutkimuseettinen neuvottelukunta, Tenk, on vuodesta 1994 asti antanut korkeakouluopiskelijoille ja tutkijoille mallin hyvästä tieteellisestä käytännöstä (HTK). Peruseriaatteina on rehellisyys, luotettavuus, arvostus ja vastuunkanto. Luotettavuudessa kyse on tieteellisen toiminnan laadusta muun muassa suunnittelussa, menetelmissä ja analyyseissä. Arvostusta tulee osoittaa tieteellisen toiminnan osapuolia, ympäristöä ja yhteiskuntaa kohtaan. Vastuunkanto alkaa heti tutkimuksen ideasta ja ulottuu vaikutuksiin asti. (Tenk 2023.)

Rehellisyyteen liittyy suunnittelu, toteutus ja arviointi avoimesti, puolueettomasti sekä yksityiskohtia salaamatta (Tenk 2023). Opinnäytetyötä toteuttaessani pidin mielessä sen, että vaikka olenkin Attendo Wellamolla työsuhteessa, asetan itseni tutkijan rooliin, en työntekijän. Tuloksia analysoin avoimesti ja ilman, että vastauksista olisi piilotettu mitään negatiivisia vastauksia. Kyselylomaketta suunnitellessa huomioin saavutettavuuden ja helppokäyttöisyyden. Testasin kyselyä myös ennen kuin se lähetettiin vastaajille helppokäyttöisyyden ja toimivuuden varmistamiseksi.

Hyvän tieteellisen käytäntöön kuuluu myös eettisyys. Tieteelliseen toimintaan tulee hankkia mahdolliset luvat ja suostumukset. (Tenk 2023.) Tutkimuslupa opinnäytetyöhön haettiin ja myönnettiin Attendolta. Omaisilta, jolle kysely lähetettiin, kysyttiin suostumusta osallistumiseen kyselyn alussa. Samalla heille meni saatekirje, jossa kerrottiin tekijästä, opinnäytetyön aiheesta ja tarkoituksesta, saadusta tutkimusluvasta, miksi omainen valittiin kyselyyn, anonyymiydestä, kyselyyn osallistumisen vapaaehtoisuudesta, hyödynnettävyydestä, vastauksen keräysajasta, niiden säilytyksestä ja hävittämisestä sekä saatujen tulosten esittelystä. Kyselylomaketta luodessa huomioitiin saavutettavuus ja helppokäyttöisyys. Tietosuojailmoitus myös täytettiin, vaikka henkilötietoja ei kerätty (liite 4).

Eettisyyttä on käsitelty myös sosionomin kompetensseissa. Kompetenssit kuvaavat sosiaalialalla tarvittavaa osaamista. Yksi näistä kompetensseista on tutkimuksellinen kehittäminen ja innovaatio-osaaminen. Tähän sisältyy muun muassa:

- tutkimuseettisten ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti toimiminen
- tutkimus-, -kehittämis- ja innovaatiomenetelmien soveltaminen, sekä tiedon tuottaminen ja analysoiminen hyvinvoinnin edistämiseksi
- sekä asiakaslähtöisesti, että tutkimus- ja kokemustietoa hyödyntäen kehittää asiakastyön menetelmiä, palveluprosesseja ja käytäntöjä. (SOAMK 2023.)

Opintojen aikana hankittu eettinen osaaminen näitä kompetensseja miettiessä on helpottanut opinnäytetyöprosessia. Opinnäytetyössä sovellettiin tutkimusmenetelmiä ja saatiin tuotettua sekä analysoida tietoa, jonka avulla pystytään edistämään hyvinvointia. Tulosten pohjalta saatiin hyödynnettäväksi tietoa, joka parantaa asiakaslähtöisyyttä ja kehittää asiakastyön menetelmiä, käytäntöjä ja palveluprosesseja.

Luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin liittyy tutkimusaineiston keräämiseen, kerätyn aineiston analysointiin ja tulosten raportointiin. Luotettavuuden kriteerejä ovat sovellettavuus, totuusarvo, neutraalisuus ja pysyvyys. Luotettavuutta voidaan vahvistaa muun muassa keräämällä aineistoa sieltä, missä tutkittava asia esiintyy. Tulosten raportoinnissa tulisi kirjata tutkimuksen suorittamisen vaiheita ja raporttiin tulee kirjata myös kysymykset, joita tutkimuksessa kysyttiin. (Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2020.)

Tulosten pysyvyyttä voi heikentää pieni vastaajamäärä, joka pitää ottaa huomioon luotettavuutta arvioidessa. Jos kysely lähetettäisiin suuremmalle joukolle, tulokset saattaisivat olla erilaiset.

Tärkeä tekijä opinnäytetyön luotettavuudessa on validiteetti. Validiteettia voidaan tarkastella tutkimusmenetelmän ja tulosten näkökulmasta. Validiteetti tutkimusmenetelmän näkökulmasta osoittaa, kuinka hyvin käytetty mittausmenetelmä mittasi tutkittavan ilmiön ominaisuutta, mitä oli tarkoitus mitata. Validiteettia arvioidessa keskeisintä on, kuinka hyvin käytetyt menetelmät ja tutkimustapa vastaa tutkittavaa ilmiötä. Tulosten näkökulmasta validiteetti tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä. Pätevyydellä tarkoitetaan, että tutkimus on tehty perusteellisesti ja, että saadut tulokset ja niistä tehdyt päätelmät ovat oikeita. (Hiltunen 2009.)

8.3 Hyödynnettävyys ja jatkokehittämissuhteet

Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää Attendo Wellamon vastaanoton kehittämiseen. Tuloksista saatiin ajankohtaista tietoa siitä, mikä vastaanotossa on onnistunut ja mitä voisi kehittää. Vastaanoton kehittäminen parantaa asukkaiden hyvinvointia, mutta helpottaa myös omaisten kokemuksia läheisten muuttamisesta hoivakotiin.

Kehittämissuhteita pohtien, kyselyä voisi käyttää jokaisen uuden asukkaan ja omaisen kohdalla. Kyselyn voisi lähettää omaiselle, kun hän on käynyt hoivatapaamisen läheisensä kanssa. Sitä ei tarvitsisi lähettää tutkimusmielessä, vaan enemmän yleisenä kyselynä, jotta yksikkö saa tietää, onko kyseinen vastaanotto onnistunut. Tässä tulisi huomioida, että kysely ei olisi nimetön.

Jatkotutkimusehdotuksena on, että sama kysely lähetettäisiin esimerkiksi vuoden päästä uusille omaisille. Kohderyhmä olisi sama kuin tässä tutkimuksessa, eli omaiset, joiden läheinen on muuttanut Wellamoon kuuden kuukauden sisällä. Samankokoinen vastaajaryhmä olisi myös tärkeä. Jatkotutkimuksesta saatuja tuloksia voitaisiin verrata tämän opinnäytetyön tuloksiin ja vertailla, onko tuloksissa samoja piirteitä. Tutkimuksen toteuttaminen uudestaan voisi lisätä tulosten pysyvyyttä.

Lähteet

Attendo a. Attendo Wellamo. Viitattu 14.9.2023. Saatavilla

<https://www.attendo.fi/palvelumme/palvelut-ikaihmisille/hoivakodit/lahti/attendo-wellamo/>

Attendo b. Eettiset ohjeet. Viitattu 14.9.2023. Saatavilla

<https://www.attendo.fi/globalassets/documents/pdfs/attendon-eettiset-ohjeet.pdf>

Attendo c. Tervetuloa Attendo-kotiin. Opas asukkaalle ja läheiselle. Viitattu 29.10.2023.

Saatavilla <https://www.attendo.fi/globalassets/documents/pdfs/tervetuloa-hoivakotiin-opas-asukkaalle.pdf>

Attendo d. Välivuoron tehtävät. Ohje.

Attendo 2023. Sosiaalipalvelujen omavalvontasuunnitelma. Attendo Wellamo. Viitattu

6.10.2023. Saatavilla [file:///C:/Users/Omistaja/Downloads/attendo-wellamo-omavalvontasuunnitelma%20\(7\).pdf](file:///C:/Users/Omistaja/Downloads/attendo-wellamo-omavalvontasuunnitelma%20(7).pdf)

Duodecim 2022. Muistisaira-an tukeminen – ohjeita läheisille. Viitattu 5.11.2023. Saatavilla

<https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00899>

Eskola, J., & Suoranta, J. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino, 1998. Print. Viitattu 28.9.2023. Saatavilla

https://lut.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?docid=alma991524703906254&context=L&vid=358FIN_LUT:LAB&lang=fi&search_scope=LAB_CAMPUS_CDI&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=Everything&query=any,contains,Johdatus%20laadulliseen%20tutkimukseen&offset=0

Günter, K., Hasanen, K & Juhila, K. Teoksessa Vuori, J. (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto (ylläpitäjä ja tuottaja). Viitattu 2.10.2023. Saatavilla

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/analyysi-ja-tulkinta/>

Hiltunen, L. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Graduryhmä 18.2.2009. Viitattu 4.10.2023.

Saatavilla http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ ja_reliabiliteetti.pdf

Hoek LJ, van Haastregt JC, de Vries E, Backhaus R, Hamers JP, Verbeek H. 2021. Partnerships in nursing homes: How do family caregivers of residents with dementia perceive collaboration with staff? Dementia. Viitattu 20.11.2023. Saatavilla <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/1471301220962235>

- Huttunen, K. 2020. Miten tehdä nettikysely? Zoner. Blogi-teksti. Viitattu 7.10.2023. Saatavilla <https://www.zoner.fi/digitaalinen-markkinointi/nettikysely/>
- Hyväri, S., Vuokila-Oikonen, P. 2020. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0. Viitattu 4.10.2023. Saatavilla <https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760642#s-lq-box-15268724>
- Jyväskylän yliopisto 2021. Laadullinen tutkimus. Viitattu 18.9.2023. Saatavilla <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/metelmapolkuja/metelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Klemola, A. 2006. Omasta kodista hoitokotiin: etnografia keskipohjalaisten vanhusten siirtymävaiheesta. Väitöskirja. Kuopio: Kuopion yliopisto 2006. Viitattu 7.10.2023. Saatavilla <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/9111>
- Kotiranta, T. & Laakso, T. 2011a. Toimivan omaisyhteistyön edellytykset. Omaisyhteistyön-toimintamalli vanhuspalveluissa. Innokylä. 22.9.2023. Saatavilla <https://innokyla.fi/sites/default/files/2020-05/Toimivan%20omaisyhteisty%C3%B6n%20edellytykset.pdf>
- Kotiranta, T. & Laakso, T. 2011b. Omaisyhteistyön toimintamalli vanhuspalveluissa; Hyödyt. Innokylä. Viitattu 22.9.2023. Saatavilla <https://innokyla.fi/sites/default/files/2020-06/Hy%C3%B6dyt%20Omaisyhteisty%C3%B6n%20toimintamalli%20vanhuspalveluissa.pdf>
- Kotiranta, T. 2015. Omaisyhteistyö. Hyvinvointia ja osallisuutta edistämässä. Julkaisija: Omaisena edelleen ry. Viitattu 18.9.2023. Saatavilla <https://omaisenaedelleen.fi/userassets/uploads/2015/04/Omaisyhteisty%C3%B6-hyvinvointia-ja-osallisuutta-edist%C3%A4m%C3%A4ss%C3%A4-julkaisu.pdf>
- Laki ikääntynen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012. Viitattu 3.10.2023. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980>
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992. Viitattu 3.10.2023. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>
- Muistiliitto 2020. Omaisyhteistyö edistää hyvää hoitoa. Viitattu 2.10.2023. Saatavilla <https://www.muistiliitto.fi/fi/muistiliitto/ajankohtaista/muistiliiton-blogi/blogikirjoitukset/omaisyhteisty%C3%B6-edistaa-hyv%C3%A4%C3%A4-hoitoa>
- Puusa, A. & Juuti, P. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus. Print. Viitattu 2.10.2023. Saatavilla

https://lut.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?docid=alma991964873806254&context=L&vid=358FIN_LUT:LAB&lang=en&search_scope=LAB_CAMPUS_CDI&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=Everything&query=any,contains,Laadullisen%20tutkimusen%20n%C3%A4k%C3%B6kulmat%20ja%20menetelm%C3%A4t&offset=0

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - menetelmäopetuksen tietovaranto [pdf-verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 16.11.2023. Saatavilla <https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf>

Sosiaalialan amk verkosto 2023. Sosiaalialan tutkinnon kompetenssit. Viitattu 4.10.2023. Saatavilla <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/sosiaalialan-tutkinnot-ja-kompetenssit/>

Teeri, S., Leino-Kilpi, H & Välimäki, M. Long-term nursing care of elderly people: identifying ethically problematic experiences among patients, relatives and nurses in Finland. 2006. Viitattu 14.11.2023. Saatavilla <https://journals-sagepub-com.ezproxy.saimia.fi/doi/epdf/10.1191/0969733006ne830oa>

THL 2023. Itsemääräämisoikeuden tukeminen. Viitattu 25.9.2023. Saatavilla <https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/tuki-ja-palvelut/itsemaaraamisoikeuden-tukeminen>

THL 2022. Muistisairauksien yleisyys. Viitattu 17.9.2023. Saatavilla <https://thl.fi/fi/web/kansantaudit/muistisairaudet/muistisairauksien-yleisyys>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 4.10.2023. Saatavilla https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Valvira. Ikääntyneen itsemääräämisoikeus ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. Viitattu 2.11.2023. Saatavilla <https://valvira.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/ikaantyneen-itsemaaraamisoikeus>

Väliäho, J. 2013. Muistisairaana vanhuksen kotiutuminen pitkäaikaishoitoon omaisen kokemana. Viitattu 12.11.2023. Saatavilla https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/65271/Jaana_Valiaho.pdf.pdf?sequence=1

Liitteet

Liite 1. Saatekirje verkkokyselyyn

Saatekirje

Hei!

Olen sosionomiopiskelija Anni Laaksonen LAB-ammattikorkeakoulusta. Teen opintoihini liittyvää opinnäytetyötä yhteistyössä Attendo Wellamon kanssa. Attendo on myöntänyt minulle tutkimusluvan. Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia omaisten kokemuksia asukkaahan vastaanotosta. Tavoitteena on uusien asukkaiden vastaanoton kehittäminen.

Sinut valittiin tähän tutkimukseen, sillä perustein, että läheisesi on muuttanut Wellamoon kuuden kuukauden sisällä. Valitsin tämän aikavälin, jotta muutto ja muutosprosessi olisi vielä tuoreesti mielessä. Osallistumisesi tähän tutkimukseen on tärkeää, jotta Attendo Wellamo voi kehittää uusien asukkaiden vastaanottoa. Tutkimustulosten avulla voin selvittää, mitkä asiat vastaanotossa toimivat ja mitä voisi kehittää.

Osallistuminen on täysin vapaaehtoista, eikä siinä kerätä henkilötietoja. Sinulla on mahdollisuus keskeyttää tutkimukseen osallistuminen missä tahansa vaiheessa. Aineistoa kerätään Webropol-kyselyllä, joka on täysin anonyymi, eli se on nimetön ja vastaajaa ei voi tunnistaa vastausten perusteella. Kerättyä aineistoa säilytetään ja kerätään luottamuksellisesti ja se hävitetään heti, kun opinnäytetyö on hyväksytysti arvioitu.

Kyselylomakkeen alussa kysytään suostumusta kyselyyn osallistumisesta ja vastausaikaa on kaksi viikkoa, 5.11.2023 asti. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 10 minuuttia. Opinnäytetyön tuloksia esitellään omaisille ensivuoden huhtikuun yhteisessä tapaamisessa ja niitä käydään myös läpi henkilöstön kanssa.

Kiitos jo etukäteen!

Linkki kyselyyn: <https://link.webpolsurveys.com/S/FDC0ED3479CA8789>

Ystävällisin terveisin,

Anni Laaksonen

anni.laaksonen@student.lab.fi

Liite 2. Saatekirje postikyselyyn

Saatekirje

Hei!

Olen sosionomiopiskelija Anni Laaksonen LAB-ammattikorkeakoulusta. Teen opintoihini liittyvää opinnäytetyötä yhteistyössä Attendo Wellamon kanssa. Attendo on myöntänyt minulle tutkimusluvan. Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia omaisten kokemuksia asukkaan vastaanotosta. Tavoitteena on uusien asukkaiden vastaanoton kehittäminen.

Sinut valittiin tähän tutkimukseen, sillä perustein, että läheisesi on muuttanut Wellamoon kuuden kuukauden sisällä. Valitsin tämän aikavälin, jotta muutto ja muutosprosessi olisi vielä tuoreesti mielessä. Osallistumisesi tähän tutkimukseen on tärkeää, jotta Wellamo voi kehittää uusien asukkaiden vastaanottoa. Tutkimustulosten avulla voin selvittää, mitkä asiat vastaanotossa toimivat ja mitä voisi kehittää.

Osallistuminen on täysin vapaaehtoista, eikä siinä kerätä henkilötietoja. Sinulla on mahdollisuus keskeyttää tutkimukseen osallistuminen missä tahansa vaiheessa. Aineistoa kerätään paperisella kyselyllä, joka on täysin anonyymi, eli se on nimetön ja vastaajaa ei voi tunnistaa vastausten perusteella. Kerättyä aineistoa säilytetään ja kerätään luottamuksellisesti ja se hävitetään heti, kun opinnäytetyö on hyväksytysti arvioitu.

Kyselylomakkeen alussa kysytään suostumusta kyselyyn osallistumisesta ja vastausaikaa on 5.11.2023 asti. Lomakkeen voi laittaa takaisin postilla, mutta sen voi myös tuoda Wellamoon.

Opinnäytetyön tuloksia esitellään omaisille ensivuoden huhtikuun yhteisessä tapaamisessa ja niitä käydään myös läpi henkilöstön kanssa.

Kiitos jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Anni Laaksonen

anni.laaksonen@student.lab.fi

Liite 3. Kyselylomake

Vastaanoton kokemukset

1. Suostun osallistumaan tutkimukseen ja ymmärrän, että voin keskeyttää osallistumiseni missä tahansa vaiheessa. Antamani vastauksia saa hyödyntää tutkimuksessa.

Suostun osallistumaan tutkimukseen.

Osa 1: Muutosprosessi omaisen näkökulmasta

1 = samaa mieltä

2 = eri mieltä

3 = en samaa enkä eri mieltä

2. Sain tarpeeksi tukea ja apua muutosprosessissa Attendo Wellamon henkilökunnalta.

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

3. Tunsin, että minut ja läheiseni otettiin lämpimästi vastaan.

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

4. Minulle jäi tunne, että läheiseni on turvallisessa paikassa.

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

5. Tähän kohtaan voit halutessasi kirjoittaa avoimen palautteen muuttopäivästä. Jäikö mieleesi jotain erityistä, hyvää tai huonoa? Olisiko henkilökunta voinut tehdä jotain eri tavalla?

Osa 2: Taloon asettautuminen omaisen näkökulmasta**6. Ensi vaikutelmani Wellamosta oli positiivinen.**

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

7. Sain tarpeeksi tietoa Wellamon toimintamalleista.

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

8. Muuton jälkeen läheisesi nimettiin omahoitaja ja kuukauden sisällä teidät kutsuttiin hoivatapaamiseen. Kysymykset 8-11 koskevat tätä tapaamista.**Tunsin, että tapaamisessa läheistäni kuunneltiin.**

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

9. Läheiseni toiveet ja mieltymykset otettiin huomioon.

1	2	3
☐	☐	☐

10. Läheiseni itsemääräämisoikeutta kunnioitettiin.

1	2	3
☐	☐	☐

11. Pystyin kertomaan omista toiveistani ja huolistani. Koen tullee kuulluksi.

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

12. Yhteydenpito on riittävää, erityisesti alkuvaiheessa läheiseni muutettua Wellamoon.

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

13. Attendo Wellamo on luonut minuun ja läheiseeni turvallisen, sekä luotettavan suhteen.

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

14. Wellamon arki vastasi odotuksiani ja läheiseni tarpeita.

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

15. Kokemukseni vastaanotosta oli kokonaisuudessaan positiivinen.

1	2	3	Lisätiedot
☐	☐	☐	

16. Tähän kohtaan voit halutessasi kirjoittaa avointa palautetta koko vastaanoton kokemuksesta. Esimerkiksi: ovatko odotuksesi toteutuneet, koetko tullee vastaanotetuksi kunnioitavasti, mitä Wellamo voisi jatkossa tehdä toisin.

Liite 4. Tietosuojailmoitus

**OPINNÄYTETYÖTÄ KOSKEVA
TIETOSUOJAILMOITUS
EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679)
artiklat 13 ja 14**

Laatimispäivämäärä: 4.10.2023

Mitä tarkoitusta varten henkilötietoja kerätään? / Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Opinnäytetyössäni selvitän Attendo Wellamoon muuttaneiden asukkaiden omaisten kokemuksia vastaanotosta. Tutkimuksen tavoitteena on kehittää vastaanottoa.

Mitä tietoja keräämme? / Tutkimusrekisterin tietosisältö

Opinnäytetyössä ei kerätä henkilötietoja, vaan vastaajien kokemuksia vastaanotosta.

Millä perusteella keräämme tietoja? / Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Perustuu suostumukseen.

Mistä kaikkialta henkilötietoja keräämme / Tietolähteet

Henkilötietoja ei kerätä.

Kenelle tietoja siirretään? / Tietojen siirto tai luovuttaminen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä, eikä luovuteta muille.

Minne tietoja siirretään? / Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Kerättyjä tietoja ei siirretä EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

Kerättyjen tietojen turvallinen säilyttäminen / Rekisterin suojauksen periaatteet

Aineistoja käsitellään korkeakoulun tietoturvaisilla palvelimilla ja niihin on pääsy ainoastaan opinnäytetyön laatijalla. Kyselyn tulokset säilytetään Webropolin sivuilla, joka on suojattu salasanalla.

Kuinka kauan kerättyä aineistoa säilytetään? / Tutkimusaineiston käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Aineistoa säilytetään, siihen asti, että opinnäytetyö on hyväksytysti arvioitu, viimeistään kuitenkin tammikuuhun 2024 asti, jonka jälkeen se tuhoetaan.

Millaista päätöksentekoa? / Automaatioitu päätöksenteko

Aineistoa käsiteltäessä ei tapahdu automaattista päätöksentekoa.

Oikeutesi / Rekisteröidyn oikeudet

Rekisteröidyllä on oikeus peruuttaa antamansa suostumus, milloin henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen.

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Rekisteröidyllä on seuraavat EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset oikeudet:

- a) Rekisteröidyn oikeus tarkistaa itseään koskevat tiedot.
- b) Rekisteröidyn oikeus tietojensa oikaisemiseen.
- c) Rekisteröidyn oikeus tietojensa poistamiseen. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta, jos tietojen käsittely on tarpeen yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten, jos oikeus tietojen poistamiseen estää tai suuresti vaikeuttaa henkilötietojen käsittelyä.
- d) Rekisteröidyn oikeus tietojen rajoittamiseen.
- e) Rekisteröidyn oikeus siirtää tiedot toiselle rekisterinpitäjälle.
- f) Rekisteröidyn oikeus vastustaa tietojensa käsittelyä, kun käsittely perustuu yleistä etua koskevaan tehtävään, rekisterinpitäjälle kuuluvaan julkiseen valtaan tai rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettuun etuun.

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset rekisteröidyn oikeudet eivät ole automaattisia kaikessa henkilötietojen käsittelyssä.

Tutkimusrekisterin tiedot

Anni Laaksonen. Kyseessä on kertatutkimus, joka kestää elokuusta 2023 joulukuuhun 2023. Henkilötietoja ei kerätä.

Rekisterinpitäjän ja yhteys henkilön tiedot

Anni Laaksonen
anni.laaksonen@student.lab.fi

Tutkimuksen suorittajat

Anni Laaksonen